

КОНЦЕПЦІЯ ЛЮДИНИ В ПІСНЯХ Г. СКОВОРОДИ

В літературній і філософській спадщині Г. С. Сковороди чи не найважливіше місце посідає людина, її почуття, вчинки, розум, прагнення. Його збірка "Сад божественних пісень" з своєрідним відбитком роздумів письменника над призначенням людини в світі, над її можливостями та їх реалізацією.

Якою бачив людину Григорій Сковорода у своїх піснях-питання практично не досліджене. Аналіз пісень показав, що :

1. Людина не повинна ставити в своєму житті матеріальне на перше місце. Тим більше засуджує Сковорода матеріальні статки, здобуті нечесними шляхами. У піснях Сковорода надає явну перевагу людям бідним, підкреслюючи, що "мой хрестій в голяках". Набагато ціннішим скарбом у людині, ніж матеріальне, він вважає мудрість. У побуті ж і в матеріальних прагненнях людина повинна задовольнитися життєво необхідним.

2. У ставленні до природи Сковорода виступає як гарячий прихильник її краси. Його ліричний герой щиро захоплюється кравчицями, квітами природи; проте для нього природа невіддільна від людини, він синкретично осмислює природні явища і явища людського життя. Крім того, в ставленні до природи виявляється патріотизм автора.

3. У ставленні до соціального ім бачимо, що поет усвідомлює поділ суспільства на соціальні верстви; показує інтереси основних соціальних груп свого суспільства. Проте він віддає перевагу життю простих людей, співчуває їм. Ліричного героя гнітить навколишня дійсність. Але йому не важливо, до якої з соціальних груп / класів / належить людина, вона мусить мати лише певний набір життєвих цінностей і людських якостей.

4. До людей взагалі Сковорода ставиться по-різному: засуджує

тих, хто прагне матеріального збагачення, розкоші, чинів і т.д.;

6. Скворода байдуке ставиться до влади; проте засуджує тих, хто використовує владу для досягнення своїх корисливих цілей; хто переіманує закони на свій особистий лад і для задоволення своїх власних потреб.

7. Скворода дає свої поради, як людині позбавитися "суки і муки", викликаної "вихром скорбей, напастей, бед"; як "воскреснути от гроба". Її рецепт тут простий: прагни до праці, прагни на користь інших, живи чесно і плекай свою душу чистов як кристаль.

З точки зору естетичної він вирішує проблему добра і зла. При цьому за добро він вважає життя скромне і праведне, а за зло — підлий і жадерливий егоїзм. А з точки зору філософської Його турбує проблема людського щастя. І на Його думку, щасливий той, хто осмислив в собі чисту душу.

Отже, щоб знайти щастя людині треба прагнути пізнати себе і світ, знайти своє призначення і місце в цьому світі, зберегти внутрішню свободу і чистоту сумління; знайти спокій душі і "веселіє сердечное", не прагнути матеріального збагачення — тільки вічні пошуки шляхів до самоочищення і самовдосконалення можуть зробити людину і високодуховною, і щасливою.

Людина, яка цього досягла, — мрія автора. Це і є ідеал людини у піснях Г. Сквороди. Цьому ідеалові притаманні такі прекрасні риси, як: матеріальна обмеженість, повага до людей, чесність, шанобливе ставлення до законів і звичаїв тощо.

І першою та основною його ознакою є "чиста як кристаль" душа.